

מסכת יבמות דף קיז.

• משנה - האשה שאמרה מת בעלי....

<p>ובית הלל אומרים, תנשא ולא תטול כתובתה על פיה</p>	<p>בית שמאי אומרים, תנשא ותטול כתובתה על פיה</p>
<p>אמרו להם בית הלל, מצינו שאין האחין נכנסין לנחלה ** של בעלה על פיה, דרחמנא אמר ע"פ שנים עדים, ולגבי נישואין דידה הוא דאקילו רבנן משום עיגונא</p>	<p>אמרו להם בית שמאי, התרתם ערוה חמורה, ולא נתיר ממון הקל?</p>
<p>וחזרו בית הלל להורות כדברי בית שמאי</p>	<p>אמרו להן בית שמאי, והלא מספר כתובה נלמוד שהוא כותב לה "שאם תנשאי לאחר, תטלי מה שכתוב ליכי", והרי נשאת</p>
<p>(** במת בלא בנים, ובמקרה שלא היה בו יבום, כגון שחלצה האלמנה, או שהיתה ערוה על אחיו ואסורה להם, או שהיה לבעל בן בשעת מותו, ואח"כ מת אותו בן)</p>	

• גמרא - אמר רב חסדא....

<p>הם דרשו מדרש כתובה, אנו לא נדרוש מדרש תורה!!! "יקום על שם אחיו" אמר רחמנא, והרי קם</p>	<p>נתייבמה, זה שייבם אותה נכנס לנחלה על פיה, דזכה לנחלת אחיו כדאמר בפרק החולץ, הכונס את יבמותו, זכה בנחלת אחיו</p>
---	--

• אמר רב נחמן...

<p>אמרה מת בעלי, תנו לי כתובתי, אף להנשא אין מתירין אותה, משום שתכלית ביאתה לבית דין היא גביית ממון הכתובה, וכדי להוציא ממון, צריכים שני עדים כשרים</p>	<p>באת לבית דין, ואמרה מת בעלי, התירוני להנשא, מתיריון אותה להנשא, ונותנין לה כתובתה כמבואר במשנתנו</p>
---	---

• איבעיא להו...

<p>התירוני להנשא, ותנו לי כתובתי, מהו?</p>	
<p>או דלמא אדם אומר לפני בית דין את כל תביעותיו באותו ענין, לפיכך יש להניח שעיקר תביעתה הוא שיתירוה להינשא, ונאמנת?</p>	<p>כיון דאמרה כתובתה, ביאתה לבית דין היא גביית ממון הכתובה, ואינה נאמנת?</p>
<p>ואת"ל אדם אומר לפני בית דין את כל תביעותיו באותו ענין, לפיכך יש להניח שעיקר תביעתה הוא שיתירוה להינשא, ונאמנת, אם אומרת תנו לי כתובתי והתירוני להנשא, מהו?</p>	
<p>או דלמא משום שאינה יודעת על ידי מה ניתרת היא להנשא, וסברה שגביית כתובתה היא המתירתה, אבל עיקר תביעתה להנשא ונאמנת?</p>	<p>הכא ודאי ביאתה לבית דין היא גביית ממון הכתובה, ואינה נאמנת?</p>
<p>תיקו</p>	

מסכת יבמות דף קיז.

• משנה

<p>הכל נאמנין להעידה שמת בעלה, חוץ... (וטעמא דכולהו מפני ששונאות אותה, ולכן חשודות לשקר ולומר שבעלה מת כדי לקלקלה)</p>	
<p>חמותה שונאתה שאומרת בלבה, זו תאכל כל יגיעי ועמלי, שאומרת אשה זו ונכרית זו עתידה לאכול את הממון שיירש בני (בעלה), הכולל את עמלי ויגיעי, דהיינו הנדוניה שהכנסתי מבית אבי לבית בעלי בזמן נישואין</p>	<p>מחמותה</p>
<p>אחות הבעל נמי שונא את האשה, שכן אומרת זו תירש כל עמל אבי ואמי, ואני בתם אידחה מן הירושה</p>	<p>ובת חמותה</p>
<p>טבען של צרות שמקנאות זו בזו...</p>	<p>וצרתה</p>
<p>אשת יבמה, שתי היבמות שונאות זו את זו, משום שכל אחת חוששת שהשניה תהיה צרתה במקרה של יבום</p>	<p>ויבמתה</p>
<p>הבת נוטרת איבה לאשת אביה על שבאה במקום אמה ואוכלת את כל עמלה</p>	<p>ובת בעלה</p>
<p>מה בין גט למיתה דאמר בפ"ב דגיטין דאף הנשים שאין נאמנות לומר מת בעלה, נאמנות להביא גיטה ממדינת הים, ואע"ג דעלייהו סמכינדצריכות לומר בפני נכתב ובפני נחתם: שהכתב מוכיח, ונמצא שאנו סומכין בעיקר על הכתב ולא עליהן</p>	

• איבעיא להו....

<p>בת חמיה שאין בת חמותה, שהיא אחות בעלה מן האב ולא מן האם, מהו?</p>	
<p>או דלמא טעמא דבת חמותה דאמרה בלבה אשה זו עתידה לאכול את עמל ויגיעי אמי, כלומר כאשר יירש בעלה (אחי) את אבינו, תזכה בכל הממון שהכניסה אמנו לאבינו מבית אביה, הכא נמי בבת חמיה קאמרה אשה זו תאכל את כל עמל בית אבי, כאשר יירש בעלה (אחי) את אבינו, וא"כ אף בת חמיה אינה נאמנת?</p>	<p>טעמא דבת חמותה משום דיש לה אָם, דהיינו חמותה של אשה ששונאתה, לכן בת חמותה נמי שונאתה, משא"כ הכא דאין לבת חמיה אָם ששונאתה, שהרי אמה אינה חמותה של האשה, לכן אף לעצמה אין שום שנאה, ובת חמיה שאין בת חמותה נאמנת?</p>

• תא שמע....

<p>הכל נאמנין להעידה חוץ מחמש נשים (במשנתינו, דהיינו חמותה ובת חמותה וצרתה ויבמתה ובת בעלה) ואם איתא דבת חמיה שאינה בת חמותה נמי אינה נאמנת, אמאי לא תני שש נשים?</p>	
<p>אינה ראייה דבאמת י"ל דבת חמיה אסורה כמו בת חמותה משום דתאכל את עמל הוריהם, ונמצא ש"בת חמיה" נכלל ב"בבת חמותה", דטעם אחד הוא, ולכן אין צורך למנותה בפני עצמה</p>	

מסכת יבמות דף קיז.

• והתניא חוץ משבע נשים....

<p>ברייתא - שבעה נשים אינם נאמנות</p>	<p>משנה - חמשה נשים אינם נאמנות</p>
<p>ר' יהודה מוסיף אף אשת אב והכלה</p>	<p>שיטת חכמים דאשת אב הרי היא בכלל בת הבעל, והכלה הרי היא בכלל חמותה</p>
<p>בשלמא חמותה שונאת את כלתה, דאמרה עתידה לאכול את כל עמלי, אלא כלה אמאי שונאת את חמותה?</p>	<p>חמותה בנה - כלה</p>
<p>ובשלמא בת הבעל שונאת אשת האב, דאמרה שאשה זו אוכלת את עמל אמי, אלא אשת האב אמאי שונאת את בת הבעל?</p>	<p>אב - אשת אב בת הבעל</p>
<p>ר' יהודה סבר הטעם האמיתי לפסול את הכלה, משום דשונאת את חמותה, כיון דמגלה חמותה לבנה (בעלה) כל דבר גנאי שהיא (אשתו) עושה, וכן הטעם האמיתי לפסול את אשת האב, משום דשונאת את בת בעלה, כיון דמגלה בת הבעל לאביה כל דבר גנאי דעבדה אשתו</p>	<p>באמת אשת אב הרי היא בכלל בת הבעל, והכלה הרי היא בכלל חמותה, דכתיב "כמים פנים אל פנים, כן לב האדם לאדם", וכיון דחמותה שונאת לכלתה, ה"ה דכלתה שונאת לחמותה, וכך באשת אב ובת הבעל, ולכן אין צורך להוסיף את הכלה ואשת אב שאינם נאמנות להעיד על מות הבעל, שכבר הן כלולות בנשים המנויות במשנה</p>
<p>ולית ליה לר' יהודה סברת הרבנן לפסול משום "כמים פנים אל פנים", ש"כמים פנים אל פנים נאמרה לענין דברי תורה, שלפי פנים ולב שאתה נותן לתורה, לבך עומד לך להעמיד גירסא, אם יגעת בה, תמצא, ואם לא יגעת בה, לא תמצא,</p>	
<p>ל"א, אם רבו מסביר לו פנים, הוא מחכים, ואם לאו, אינו מחכים מרבו</p>	

ברייתא (ר' יהודה)	משנה (רבנן)	סיכום
שבעה נשים	חמשה נשים	הכל נאמנין להעידה חוץ מ...
הכלה שונאת את חמותה כיון דמגלה חמותה לבנה (בעלה) כל דבר גנאי שעבדה עאשתו	הכלה שונאת את חמותה משום "כמים פנים אל פנים"	הכלה אינה נאמנת משום...
אשת האב שונאת את בת הבעל כיון דמגלה בת הבעל לאביה כל דבר גנאי שעבדה אשתו	אשת האב שונאת את בת הבעל משום "כמים פנים אל פנים"	אשת האב אינה נאמנת משום...
ההוא בדברי תורה כתיב	לב האדם לאחר	"כמים פנים אל פנים נאמרה לענין...."

מסכת יבמות דף קיז

• אמר רב אחא בר אויא, בעי במערבא..

<p>חמותה הבאה לאחר מכאן, מהו,</p> <p>שהיא אם יבמה ולא אם בעלה, ושמה סופה להיות חמותה אם ימות בעלה ונופלת לפני יבם, מי נאמנת לומר מת בעלך והתייבמי לבני או חלצי והנשאי לאחר?</p>	
<p>או לא, שהאשה לא מעלה על דעתה</p> <p>דבר רחוק כל כך, **</p> <p>וא"כ היא אינה שונאתה,</p> <p>ונאמנת להעיד לה שמת בעלה?</p>	<p>האם היא מעלה על דעתה שימות הבעל של האשה שהיא מעידה לה</p> <p>ותפול לייבום לפני היבם שהוא בנה, וא"כ תהיה כלתה, ולכן היא שונאת אותה כבר עתה, וחשודה להעיד שקר שבעלה מת כדי לקלקלה שלא תוכל להתייבם עוד לבנה, וא"כ אינה נאמנת?</p>
<p>** ואע"ג דצרה הבאה לאחר מכאן פשיט לך, כדאמר במתניתין "ויבמתה" דהיינו משום צרות העתידות לבא, התם הוא דצערע דגופה הוא, ומסקא אדעתה טפי, אבל שנאת חמותה לכלה מחמת ממון הוא, ודלמא לא מסקא אדעתה כולי האי</p>	

• ת"ש....

<p>ורבותא אשמועינן דאע"ג דאמרה ברישא מת בעלי,</p> <p>ונמצא שאין זו חמותה, והרי היא לה כנכרית, אפילו הכי לא מהימנא אדאמרה מת חמי, וחמותה אסורה</p>	<p>אמרה מת בעלי ואח"כ מת חמי,</p> <p>תנשא ותטול כתובה,</p> <p>וחמותה אסורה,</p>
<p>מ"ט, הא לאו חמותה היא, אלא משום דאמרי הך לאו בעלה מיית, ועדיין זו חמותה, ולא חמיה מיית, וזו כלתה מתכוונה לקלקלה, ואע"ג דהשתא הרי בנה של זו במדינת הים, ואין אמו אצלו לדבר לו על כלתה דברים רעים, אפ"ה מסקא כלה אדעתה לקלקלה מעכשיו כי היכי דלבתר שעתא כשישוב בעלי ובעלה תדחה לחרפות ולא תיתי לטרדון,</p>	
<p>וה"ה לחמותה הבאה לאחר מכאן, דהא נמי אחר מכאן הוא, וש"מ חמותה הבאה לאחר מכאן, אינה נאמנת</p>	
<p>אינה ראייה, דשאני התם דרגיש לה צערא, דכבר הרגישה כלה זו בצער, שמצערתה חמותה, ושנאה ישנה היא, אבל בחמותה לאחר מכאן, שמעולם לא היתה חמותה, לא תפשוט</p>	

מסכת יבמות דף קיז:

• משנה, גמרא

<p>לשון המשנה - עד אומר מת, ונשאת, ובא אחר ואמר לא מת, הרי זו לא תצא</p>	<p>ומפרש בגמרא הכי קאמר, עד אחד אומר מת והתירוה להנשא, ובא אחד ואומר לא מת, הרי זו לא תצא מהיתירה הראשון</p>	<p>דליכא לפרש דנשאת ממש, ולדייק הא לא נשאת, לא תנשא, דהא אמר עולא כ"מ שהאמינה תורה עד אחד, הרי הוא חשוב כשנים, ואין דבריו של אחד (הבא לאחר כאן ואמר לא מת) במקום שנים (העד הראשון)</p>
<p>ודוקא התירוה קודם שיבא עד שני המחכישו, אבל בא קודם שיתירוה, מודה עולא דלא סמכינן אקמא, דאכתי לא אחשביניה כתרי</p>		

• משנה, גמרא (המשך)

<p>לשון המשנה - עד אומר מת, ושנים אומרים לא מת, אע"פ שנשאת, תצא</p>	<p>ומיירי בשנים שפסולי עדות נינהו, שהיו נשים, וכרבי נחמיה דאמר כל מקום שהאמינה תורה עד אחד, הלך אחר רוב דעות</p>	<p>ולכיא לפרש בעדים כשרים, דהא פשיטא דמודי עולא דלגבי תרי חשיב כחד ובטל, ותצא, ולא אמרינן תרי ותרי נינהו</p>
<p>לפי התירוץ הראשון של הגמרא, ר' נחמיה אמר דינו אפילו באיש אחד ושתי נשים, ועשו שתי נשים באיש אחד כשתי אנשים באיש אחד, ואע"ג דשנים שאמרו לא מת נשים היו, הרי עד ראשון בטל אצלך, דאין תורת עדות בעד אחד, וכי היכי דחד חשיב, פסולי עדות נמי חשיבי, הלכך הלך אחר רוב דעות, ואין עליך לבדוק אם כשרים אם פסולים, ואע"פ שנשאת, תצא</p>		
<p>אבל לפי האיבעית אימא, כל היכא דאתא עד אחד כשר מעיקרא, והתירוה על פיו, אפילו מאה נשים כעד אחד דמיין, וכי היכי דעד אחד בטל, דאמרינן ראשון הרי הוא כשנים, ואין דבריו של אחרון במקום שנים, מאה נשים נמי בטלים לגביה, ובכי האי גוונא לא אשמועינן מתניתין דתצא על שתי נשים הבאות אחרי כן,</p>		
<p>אלא מתניתין דקתני אע"פ שנשאת, תצא, כגון דאתאי אשה מעיקרא ונשאת על פיה, ואשמועינן מתניתין דתצא ע"פ שתי נשים הבאות אחרי כן, והכי אמר רבי נחמיה, כל מקום שהאמינה תורה עד אחד, הלך אחר רוב דעות, ועשו שתי נשים באשה אחת כשתי אנשים באיש אחד, אבל שתי נשים באיש אחד, כפלגא ופלגא דמי, דהוי כעד אחד אומר מת והתירוה לינשא, ובא אחר ואמר לא מת, דאמר מתניתין לא תצא מהתירה הראשון</p>		

• משנה, גמרא (המשך)

<p>לשון המשנה - שנים אומרים מת, ועד אחד אומר לא מת, אע"פ שלא נשאת, תנשא</p>	<p>ומיירי בפסולי עדות, וכו' נחמיה, ומהו דתימא, כי אזלינן בתר רוב דעות לחומרא, לומר שתצא,</p>	<p>אבל לקולא לומר שתנשא לא אמרינן, קמ"ל דאזלינן בתר רוב דעות בין לחומרא בין לקולא</p>
---	--	---

מסכת יבמות דף קיז:

• סיכום

הרי זו לא תצא מהיתירה הראשון דהא אמר עולא כ"מ שהאמינה תורה עד אחד, הרי הוא חשוב כשנים, ואין דבריו של אחד במקום שנים (העד הראשון)	עד אחד אומר מת והיתירה להנשא, ובא אחד ואומר לא מת,
דמודי עולא דלגבי תרי חשיב כחד ובטל, ותצא, ולא אמרינן תרי ותרי נינהו	עד אחד אומר מת והיתירה להנשא, ובא שני עדים כשרים ואמרו לא מת, פשיטא דאע"פ שנשאת, תצא
לתירוץ ראשון של הגמ' בר' נחמיה, אע"פ שנשאת, תצא, ולאיבעית אימא של הגמ' בר' נחמיה לא תצא	איש אחד שהוא עד אחד אומר מת והיתירה להנשא, ובאו שתי נשים ואמרו לא מת
לכ"ע לר' נחמיה הולך אחר רוב דעות, ואע"פ שנשאת, תצא	אשה אחת שאמרה מת והיתירה להנשא, ובאו שתי נשים ואמרו לא מת

• משנה

זו שאומרת מת תנשא ותטול כתובתה, וזו שאומרת לא מת, לא תנשא ולא תטול כתובתה	שתי נשים צרות הבאות ממדינת הים, אחת אומרת מת בעלי, וצרתה אומרת לא מת,
ר"מ אומר, הואיל ומכחישות זו את זו הרי אלו לא ינשאו, ** ר' יהודה ור' שמעון אומרים, הואיל וזו וזו מודות שאין קיים, ינשאו, הא אחת מודה והאחת אינה מודה, לא ינשאו שתיהן אלא האחת	אחת אומרת מת, ואחת אומרת נהרג
הרי זו לא תנשא, דהואיל ובאת שניה קודם שיתירוה על פי ראשונה, ואפילו שניה זו צרתה, אוסרתה, ובגמ' מוקמינן לה להאי סתמא כר"מ דאמר צרתה נמי מכחשא לה	עד אומר מת, ועד אומר לא מת, אשה אומרת מת, ואשה אומרת לא מת,
** ובגמ' פריך לפלוג נמי ר"מ ברישא דזו שאומרת מת, לא תנשא	

*f you would like the shakla vetarya summaries emailed directly to you (before it is posted on the website),
or to give feedback, please email blumenfeldyaakov@gmail.com.*